

תוכן עניינים

1	שער א': מבוא
3	שער ב': חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973
3	פרק א': טעות
13	פרק ב': הטעיה
13	1. כללי
21	2. הסתרת נכסים
23	פרק ג': כפיה
27	פרק ד': עושק
39	פרק ה': חוזה למראית עין
39	1. כללי
39	2. מהו חוזה למראית עין?
	3. סיווגו של חוזה כ"חוזה למראית עין" או "חוזה פסול" והדגשת מאפייניו של ה"חוזה למראית עין"
41	4. נטל ההוכחה
52	4.1 רמת ההוכחה
52	4.2 טענה בעל-פה נגד מסמך בכתב
54	5. "חוזה למראית עין" בצורותיו השונות והמגוונות
57	5.1 חוזה למראית עין לעומת חוזה מלאכותי
58	5.2 סימולציה מלאה לעומת סימולציה יחסית
	5.3 מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין מוחלטת ("סימולציה מלאה")
60	5.4 מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין חלקית {"סימולציה יחסית"} : חוזה גלוי וחוזה נסתר
61	5.5 החוזה בעל הפגם הכפול - חוזה למראית עין ובלתי-חוקי
66	5.6 מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין ובלתי-חוקי
69	5.7 מקרים בהם נדחתה הטענה בדבר חוזה למראית עין ובלתי-חוקי
70	6. נפקות חוזה למראית עין
71	6.1 ביחסים בין הצדדים להסכם
72	6.2 חוזה למראית עין וצד שלישי
	6.3 חוזה איננו יכול להפוך בדיעבד לחוזה למראית עין - או שהוא היה מלכתחילה כזה, ואם לא היה, אין הוא הופך בדיעבד לחוזה כזה רק משום שהצדדים סטו מהוראותיו
74	7. הלכה למעשה
76	פרק ו': דרך הביטול
83	

פרק ז': השבה לאחר ביטול	89
שער ג': בית-המשפט לענייני משפחה	93
פרק א': ביטול הסכמי ממון	93
1. כללי	93
2. האם אישור הסכם ממון בבית-המשפט לענייני משפחה מונע מהצדדים מלטעון לפגם בכריתת ההסכם?	94
3. הדרך הראויה לתקיפת הליך אישור ההסכם	95
4. לא ניתן לאפשר לתובעת, היום, ובדיעבד, להתכחש להסכמותיה, המפורשות	95
5. תביעות שהוגשו על-ידי ילדי המנוח מנישואיו הראשונים, בגדרם ביקשו התובעים להורות על ביטול הסכם ממון שנערך בין המנוח לבין הנתבעת - התביעה נדחתה	99
6. הסכם ממון ותביעה לפינוי האישה מהדירה	100
7. כאשר בהסכם ממון בין בני זוג עסקינן, אשר נערך לאחר הליך גישור ארוך למדי והכולל אישור ההסכם במעמד בית-המשפט - אזי יש ליתן יד לביטול ההסכם אך ורק בנסיבות קיצוניות וחמורות במיוחד	102
8. ביטול הסכם בהתנהגות - הלכת פלונית של בית-המשפט העליון מיום 06.12.18 - הסכם ממון שנזנח בטל ובהתאם בטלים גם החיובים מכוחו	104
9. התיישנות	112
10. שיהוי	112
11. האם יש לבטל הסכם ממון שאושר וקיבל תוקף של פסק-דין, מאחר והוא נערך למראית עין ובמטרה להבריח רכוש מנושה?	116
12. תביעת אישה לביטול הסכם ממון מחמת טעות, הטעיה, עושק ותרמית - ערעור על דחיית התביעה נדחה	117
13. תביעה לביטול הסכם ממון משום טענות התובעת לפגמים ברצון, להפרת ההסכם על-ידי הנתבע ולביטול ההסכם בהתנהגות	126
14. אכיפת הסכם ממון	128
15. עתירה לביטול הסכם ממון - ההסכם בוטל	132
16. זכויות פנסיה לא אוזנו בהסכם הממון	138
17. פסק-דין שבהסכמה מורכב משני חלקים - ההסכם שבין בעלי הדין והחלטת בית-המשפט אשר נתנה להסכם זה תוקף של פסק-דין	144
18. אפשרות לבטל הסכם ממון שאושר לאחר 30 שנים כאשר "חיו בני הזוג לאורו"	146
19. הסכם ממון למראית עין	154
20. טענת התובעת כי יש לבטל את ההסכם המקפח שנחתם בהיעדר כשרות משפטית ובהיעדר גמירת דעת ומשום שנפל בכריתתו פגם מסוג העושק וכן בשל הטעיה שהטעה אותה הנתבע	160

21. תובענה כספית וביטול הסכם אותה הגישה התובעת כנגד הנתבע, בן זוגה לשעבר. במסגרת התביעה עתרה התובעת להורות על ביטול הסכם ממון שנחתם ביניהם, בעילות של הפרת חוזה, עושק וכפיה161
22. הלכת השיתוף הספציפי אינה רלוונטית לזוגות כבענייננו, שאינם כפופים להוראותיו של חוק יחסי ממון - מכל מקום, הלכה זו אין משמעותה איון סעיף 8 לחוק המקרקעין, בנוגע לעסקאות קונקרטיות במקרקעין בין בני זוג. בענייננו, המשיב הדגיש לאורך כל הדרך שטענתו אינה לשיתוף בדירה מכוח חזקת השיתוף, אלא לקיומו של הסכם מכר בעל-פה לרכישת זכויות בדירה. מעבר לכך שיש להבחין בין טענה לשיתוף מכוח חזקת השיתוף לבין טענה לקיומו של חוזה, הרי שהדין אינו מכיר במוסד של "שיתוף מוחלש" במסגרת חזקת השיתוף162
23. הכרעת בית-המשפט המחוזי, שלא לעכב את ההכרעה בתביעת הרכוש עד להכרעה בתביעה לביטול הסכם הממון, מבוססת על נסיבות המקרה הקונקרטי ועל התרשמותו הישירה של בית-המשפט מהצדדים ומאופי התנהלותם - בקשת רשות הערעור נדחתה162
24. טענות בעניין כוונת שיתוף ספציפי יכולות בנסיבות מסויימות לגבור על הסכם ממון שלא אושר שבני זוג ערכו עובר לנישואים. בית-הדין האזורי קבע כי אין כל משקל לטענת העותרת ולפיה הייתה כוונת שיתוף ספציפי בנכס הרשום על-שם המשיב בלבד וכי אף אם ההסכם לא היה בתוקף, הרי שעצם עריכתו "מוכיחה כמאה עדים על כוונתם האמיתית". אכן, עריכת ההסכם על-ידי הצדדים עשויה להוות אינדיקציה המעידה על כוונת הצדדים להפריד את רכושם163
25. סעיף 2(א) לחוק אומנם מתייחס לשינוי של הסכם ממון ולא ביטול, אך נקבע בפסיקה כי כפי ששינוי טעון כתב ואישור בית-משפט, כך גם ביטול של הסכם ממון וזאת מקל וחומר - אם-כן, ביטול של הסכם ממון חייב להיות בכתב163
26. ביטול הסכם ממון - התובע אף לא הוכיח ש"תנאי החוזה גרועים במידה בלתי-סבירה מן המקובל"163
27. הסמכות לבטל או לשנות הסכם ממון שאושר וניתן לו תוקף של פסק-דין, מסורה לערכאה שאישרה את ההסכם מלכתחילה ולה בלבד163
28. עתירת התובע לביטול ההסכם מחמת פגמים בכריתתו מחד גיסא ועתירתו לביטול ההסכם מחמת הפרתו מאידך אינן יכולות לדור בכפיפה אחת, בהתאם להוראת תקנה 27 לתקסד"א שכן למעשה טענות לביטול ההסכם מחמת פגמים בכריתתו מניחות, כנקודת מוצא, כי אין הסכם תקף כלל ועיקר, בעוד שטענות הכרוכות אחר הפרת הסכם מניחות ביסודן קיומו של הסכם תקף שהופר. למעשה, עצם העובדה שנטענו בהליך שתי טענות עובדתיות סותרות אף מקימות כנגד התובע "השתק שיפוטי" המונע הימנו לטעון שההסכם ניתן לביטול עקב פגמים ברצון (הטעיה, כפייה ועושק) ולטעון בנוסף, כי ממילא ההסכם בוטל164

29.	בית-המשפט אינו מתעלם מטענתה של התובעת לפיה, לאחרונה אובחנה הקטינה על הרצף האוטיסטי אך טענת התובעת בעניין זה אינה בלתי-צפויה שכן הקטינה הוכרה כנכה עוד בטרם אישור ההסכם. על-כן, כל מה שקשור להשלכות ולתוצאות ההסכמות שאליהן הגיעו הצדדים בשים-לב למצב העובדתי הקיים, ראוי היה לשקול ולהביא בחשבון במסגרת גיבוש אותן הסכמות הקשורות לזמני השהות ולא במסגרת טענות/עילות המצדיקות ביטול ההסכם.....164
30.	תביעה לביטול הסכם גירושין - מחובתו של בית-המשפט ובסמכותו לחתור לתוצאה צודקת, זאת, הן מכוח עקרונות הצדק והיושר הכלליים והן מכוח סעיף 8 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה - נדמה כי חתירה לתוצאה צודקת במקרה דנן, בזיקה להבנות בין הצדדים קודם לחתימת ההסכם וכרקע לו - מחייבת לערוך תיקון מסויים.....165
31.	בהתאם לפסיקה, הסכם בין בני זוג שזור במארג של ויתורים הדדיים ואין מקום להורות על ביטול חלקו של האיש לאחר שהאישה ויתרה על כתובתה. המדובר לכל היותר ב"טעות בכדאיות העסקה" משהעדיף האיש לנהל משא-ומתן על גובה הפיצוי לאישה וביכר שלא לנהל הליך מתאים בעניין כתובתה של האישה.....165
פרק ב': ביטול הסכמי גירושין.....167	
1.	גם הסכם גירושין ניתן לביטול בכללותו אם הוכח שנפל פגם בכריתתו.....167
2.	אי-גילוי העובדה כי נישואיה של התובעת הותרו.....169
3.	תקנת הציבור.....170
4.	האם יכול נושה לדרוש ביטול הסכם גירושין שנחתם בין בני זוג? ...171
5.	הסכם בעל-פה.....173
6.	ביטול הסכם גירושין מחמת מצוקה נפשית.....174
7.	ביטול הסכם גירושין מחמת הפרתו.....183
8.	תביעה לאכיפת הסכם גירושין.....184
9.	תביעה לביטול הסכם גירושין, שחלקו הארי כבר בוצע.....185
10.	תביעה לביטול הסכם גירושין ומעשה בית-דין.....187
11.	תביעה לביטול הסכם גירושין, יחסי ממון, משמורת ומזונות שקיבל תוקף של פסק-דין - דחיית התביעה על-הסף.....190
12.	האם יש להורות על ביטול חלקי של הסכם הגירושין אשר אושר וקיבל תוקף של פסק-דין?.....204
13.	תביעה לביטול או לשינויו של הסכם גירושין, שקיבל תוקף שיפוטי - וויתורו של התובע על מרבית חלקו בדירת מגורי הצדדים, וטענתו שוויתור זה היה למעשה על חשבון דמי המזונות המוסכמים - דחייתה.....206
14.	תביעה לביטול סעיפים מהסכם הגירושין של הצדדים שקיבל תוקף של פסק-דין באופן שיאפשר עריכת איזון משאבים ומבלי שישונו חיובי המזונות ששולמו לידי התובעת מכוחו.....207

15.	בצדק קבע בית-משפט קמא כי המערערת לא עמדה בנטל להוכיח טענות של "פגם ברצון" המקימות עילה לביטול הסכם הגירושין אשר קיבל תוקף של פסק-דין ועל-כן אין מקום לבטלו	209
16.	ביטול הסכם גירושין - מעשה סחיטה	211
17.	ביטול סעיפים בהסכם גירושין - התביעה נדחתה	212
18.	ביטול הסכם או אכיפה - בקשה למחיקת תביעה על-הסף	215
19.	הדרישות המפורטות בסעיף 2 לחוק יחסי ממון הינן מהותיות ולא פרוצידוראליות גרידא, משהן נועדו להבטיח כי הצדדים מודעים ומסכימים לתוכן ההסכם ותוצאותיו: הדרישה לוודא, שאכן בני הזוג עשו את ההסכם בהסכמה חופשית ובהבינם את משמעותו ואת תוצאותיו, היא דרישה מהותית. בהיעדר ראיה לסתור עצם האישור השיפוטי מצביע על כך, שהצדדים להסכם הבינו את משמעותו ואת תוצאותיו וחתמו עליו מרצונם החופשי	216
20.	הדין באשר לביטולו של הסכם גירושין כולל שאושר וקיבל תוקף שיפוטי, מטיל נטל ראיה ושכנוע כבדים על העותר לביטולו	216
21.	דיון באכיפת פסק חוץ גם בדרך אגבית	216
22.	לטענת התובעת, נפלו פגמים מהותיים בכריתת ההסכם בינה לבין הנתבע אשר פגמו בגמירות דעתה, כולל טעות, הטעיה, עושק וחוסר תום-לב קיצוני אשר בהמשך להם חתמה היא על ההסכם הפוגע באופן משמעותי בזכויותיה שבדין. נוכח אלו עתרה התובעת לביטול הסכם הגירושין	221
23.	בקשת המבקשת, לסילוק על-הסף של תביעת המשיב לביטול הסכם הממון/גירושין שנחתם ואושר	222
24.	תביעה לאכיפת הסכם גירושין או לחילופין לביטול הסכם ופירוק שיתוף	225
25.	תביעה לאכיפה/ביטול חלקי של הסכם הגירושין	226
227	פרק ג': משמורת ילדים	
229	פרק ד': ביטול הסכם שלום-בית	
231	פרק ה': הסכמי מתנה	
1.	לאחר שהתובעת מינתה את הנתבעים כבנים ממשיכים והמינוי אושר על-ידי המוסדות המיישבים, הוגשה תובענה לביטול המינויים	231
2.	התחייבות לתת מתנה	232
3.	טענת בטלות הסכם המתנה לאור סעיף 8 לחוק הירושה	236
4.	האם מדובר בחוזה מתנה על-תנאי או שמא בחוזה מתנה ובצידה חיוב?	239
5.	ביטולו של הסכם מתנה שנכרת בין אב לבתו מכוחו העניק האב לבת במתנה את אחד מנכסיו	245
6.	תביעת אב כנגד בנו לביטול הסכם העברה ללא תמורה של זכויות במקרקעין	255

7. האם כנגד קבלת המתנה התחייבו הבן והכלה כלפי האם לדאוג לטיפול נאות בה עד אריכות ימיה, אם לא?.....	257
8. היה על התובע להצביע על עילה לביטול הסכם המתנה והדבר לא נעשה. משכך, ובאין עילה לביטול, לא ניתן לבטל הסכם באספקט של דיני חוזים.....	259
9. הוכח כי הסכם המתנה נחתם בהיעדר גמירות דעת מספקת של המנוחה ובשל כך הורה בית-המשפט על ביטול הסכם המתנה.....	260
10. תנאי עסקת המתנה הינם תנאים גרועים באופן קיצוני. הענקת המתנה מובילה לתוצאה קשה - תוצאה שאין לקבלה. בתוך כך, מתקיימים התנאים הנוספים של עילת העושק וניתן לקבוע כי עילת העושק הוכחה - "זעקת ההגינות".....	261
11. כאשר נדרש בית-המשפט, להכרעה בשאלה ביטול מתנה במקרקעין, יש לקרוא את דיני המתנה יחד עם דיני המקרקעין.....	262
12. האם נפל פגם ברצון התובע להתקשר בהסכמים ואם קיים טעם חוקי לבטלם לאחר שכבר החל ביצועם.....	263
13. ביטול מתנה של משק חקלאי.....	268
14. ביטול הסכם מתנה - התיישנות או שיהוי.....	270
15. ביטול הסכם מתנה - השפעה בלתי-הוגנת ועושק - התביעה נדחתה.....	273
16. ביטול הסכם מתנה במקרקעין.....	277
17. ביטול הסכם העברת מניות.....	278
18. תובענה לביטול הסכם מתנה במסגרתה תידון שאלת תוקפו של ההסכם ואם נפל פגם מסוג עושק בהתקשרות התובעת בהסכם או אם קיימת עילה המאפשרת לה לחזור בה מהמתנה.....	279
19. מהיות המתנה חוזה, נובע כי בעניינים שבהם חוק המתנה לא דן במישרין, יחולו דיני החוזים הכלליים.....	280
20. במקרה דנן, מדובר בהסכם פשוט וברור. שני הצדדים מיוצגים, וההסכם נערך לאחר שמיעת חלק ניכר מראיות הצדדים, כאשר כל חומר הראיות מונח לפני הצדדים, ושעה ששני הצדדים משקללים את סיכוניהם וסיכוייהם. אין לקבל את ניסיונם של התובעים "ליצוק" לתוך ההסכם תוכן ומשמעות נוספים מאלו שיש בתוכו.....	281
21. בית-המשפט דחה את טענות שני הצדדים בדבר לחץ, כפיה והשפעה בלתי-הוגנת על האב להעניק את זכויותיו במתנה - גם טענה זו נטענה בעלמה, ללא כל פירוט עובדתי או אסמכתאות לתמיכה בה, לא זומנו כל עדים לתמיכה בגרסה העובדתית של מי מהצדדים, ואף בעלי הדין בעצמם לא נחקרו אודות הנסיבות העובדתיות הקשורות בטענה זו. כך, עיון בכתבי הסיכומים מלמד ששני הצדדים זנחו טענות זו.....	281
פרק ו': ידועים בציבור.....	283

1. תוקפו של הסכם ממון של ידועים בציבור כאשר בני הזוג נישאו לאחר-	
מכן	283
2. ביטול הסכם לחיים משותפים	285
3. ביטולו של הסכם שכונה "הסכם ממון" והחלת חוק יחסי ממון	286
4. תביעה לביטול הסכם ממון שתוקנה לתביעה הצהרתית לגבי זכויות בדירה	289
5. ידועים בציבור שחתמו הסכם ממון	291
6. צו מניעה לביצוע דיספוזיציה בדירה	293
פרק ז': הסכמי מכר	297
פרק ח': ירושה ועזבון	301
1. בקשת המבקשת לביטול פסק-דין שנתן תוקף להסכם פשרה בדבר הסכמתם ליתן צו קיום לצוואת המנוחה	301
2. ביטול הסכם חלוקת עיזבון	302
שער ד': בית-הדין הרבני	305
1. גם אם צודקת התובעת שהיא אכן לא ידעה מה היה היקף הנכסים של בעלה, יש לקבוע שסילוקה מזכויות הנתבע לפי ההסכם, ההסכם תקף ואין לבטלו	305
2. תוקפו של הסכם גירושין במקרה והצדדים חזרו לשלום-בית	309
3. שיהיו התביעה מוכיח על מחילתו והסכמתו של המתאנה למחיר הגבוה ששילם בעד המוצר	310
4. בקשת המבקש כי בית-הדין יבטל את ההסכם לשלום-בית שערכו הצדדים - הסכם שקיבל בבית-הדין תוקף של פסק-דין	314
5. הסכם גירושין ככלל לא ניתן להפרדה לחלקים, שכן טבעו של הסכם גירושין הוא שכל סעיפיו קשורים זה בזה	318
6. מקום בו עברה תקופת זמן שבו הצדדים לא טענו לבטלות ההסכם, ולאחר שההסכם ברובו התקיים, אין מקום לתבוע את בטלות ההסכם	320
7. ביטול הסכם גירושין הן משום שהצדדים חזרו לשלום-בית אחר חתימת ההסכם והן משום היותו הסכם מקפח והן משום שיש ספקות רציניים בכשרותו המשפטית של הבעל בעת שחתם על החוזה	324
8. סמכות בית-הדין לדון בתביעה לביטול הסכם גירושין שאושר בבית-הדין	325
9. כיוון שהבעל הגיש תביעה לבטל את הסכם הגירושין רק אחר זמן רב, מוכח שהוא למעשה הסכים להסכם הגירושין, רק אחר-כך הוא התחרט מהסכמתו, והגיש תביעה לבטל את ההסכם	326
10. כידוע, נדרשת ראיה משמעותית לביטול הסכם שנחתם בין צדדים וקיבל תוקף של פסק-דין	328

11. מאחר וההליך לאישור ההסכם בבית-הדין אינו הליך שיפוטי הדורש הצגת טענות וראיות, היעדר עורך-דין במעמד אישור ההסכם בבית-הדין, אינה עילה לביטולו	331
12. אף אם נניח כי היו בהסכם הגירושין תנאים בלתי-סבירים, עדיין אין בכך כדי לבטל הסכם שנחתם על-ידי שני צדדים	334
13. האם יכול הבעל לטעון כי הסכם הגירושין היה רק למראית העין הואיל ובפועל חזרו לגור יחד לאחר הגט	336
14. מאחר שהויתור על הכתובה בוטל, האם יתאפשר לבעל - בנסיבות אלה - להודיע על רצונו לבטל את כל ההסכם?	338
15. אין בסמכות בית-הדין לדון בביטול הסכם שאושר בערכאה אחרת	342
16. דחיית תביעה לביטול הסכם בטענת אי-שפיות בשל נטילת כדורים רבים	343
17. תביעה לביטול הסכם בטענה שהוא פיקטיבי	343
18. התנאים להגדרת הסכם כ"פיקטיבי" ולביטולו בשל כך	349
19. ביטול הסכם גירושין על-ידי הצדדים	355
20. דחיית בקשה לביטול הסכם חלוקת רכוש	357
21. אי-עמידה במועדי תשלום כעילה לביטול הסכם	366
22. ביטול הסכם בטענה לגילוי זכויות שלא היו ידועות במועד חתימתו	382
23. דחיית תביעה לביטול הסכם גירושין בשל נישואין מחדש בין הצדדים	384
24. תביעה לביטול סעיף בהסכם גירושין	397
25. הסכם - חובת וידוא הבנתו והיסוד הנפשי; בטלות בשל מצב נפשי, "מודעא", ויתור תחת לחץ, חוסר סבירות או חזרה מחלקו - אימת?	403
26. תביעה לביטול הסכם - דחייתה לאור הפרעת התובע למימוש וביצוע ההסכם	408
27. דבר ידוע הוא שכדי לבטל קניין ברור, ובכלל זה הסכם גירושין, יש צורך בראיות ברורות מאוד לביטול ההסכם. נטל ההוכחה הוא על הטוען לביטול ההסכם	409
28. תביעה לביטול הסכם בטענה שנכתב למראית עין - דחייתה	410
29. תביעת האישה, בין היתר, לביטול הסכם הממון שנרקם במזימה	410
30. טענות האישה לביטול הסכם הממון - עתירה לבית-הדין הגבוה לצדק לביטול החלטת בית-הדין הרבני	411
31. רישום הבעלות וחזקת השיתוף	414
32. תנאים בלתי-סבירים בהסכם	431

33.	עתירה מכוונת לביטול החלטותיו של בית-הדין הרבני הגדול בירושלים בקשר לסכסוך הגירושין בין העותרת והמשיב 2 ובעיקר בעניין אישור תוקפו של הסכם הגירושין שנחתם על-ידם וחלוקת הרכוש ביניהם.... 433
34.	תביעה לביטול הסכם גירושין - טענת קיום פגמים רבים 436
35.	במקרה הנדון היות והצדדים חזרו לשלום בית של ג' שנים, הדבר פשוט וברור כי ההסכם בטל, הן מצד לשון ההסכם, הן מצד אומדן הדעת והן מצד התנאי שההסכם חל מרגע מתן הגט 437
36.	בטלות הסכם מקפח שנערך בהיעדר יכולת להבין את משמעותו ואושר ללא שבית-הדין יבחן אם הובן..... 439
441	שער ה': ירושה
441	פרק א': עסקאות בירושה עתידה
449	פרק ב': ביטול הסכם חלוקת עזבון
449.	1. "לא נעשה דבר".....
	2. הסכם חלוקת עזבון נבחן על-ידי היועץ המשפטי לממשלה, ורק אחרי שזה האחרון מביע הסכמתו, נוהג בית-המשפט לאשר את ההסכם וליתן לו תוקף של פסק-דין. היינו, ההסכם נבחן ונבדק היטב קודם אישורו על-ידי בית-המשפט..... 453
	3. תובענה לבטל את הסכם חלוקת עזבון - דחיית הטענה בדבר הטעיה וטעות..... 454
	4. ביטולו של הסכם חלוקת עזבון מחמת ניגוד אינטרסים..... 466
483	שער ו': עניינים שונים
483	פרק א': ביטול הסכמי פשרה
493	פרק ב': תובענה לביטול הסכם שנחתם בין בני משפחה
493.	1. תובענה לביטול הסכם שנחתם במסגרת פירוק השותפות.....
	2. האם הסכם זכרון-הדברים בגדר חולק עזבון המנוח בין אלמנתו לילדיו מאשתו הראשונה בתיווך הרב נעשה מתוך רצון חופשי של האלמנה..... 493
	3. פסק-דין הצהרתי לביטול הסכם הלוואה..... 496
	4. תביעה לביטול הסכמים להעברת זכויות במקרקעין, אשר חתמה עליהם המנוחה בטביעת אצבע לטובת הנתבעים - האם המנוחה הבינה את תוכנם ומשמעותם של ההסכמים, בהתחשב במצבה הרפואי?..... 501
505	פרק ג': ענייני מזונות
	1. האם יכול התובע לבוא בפני בית-המשפט ולומר, כי לאור שינוי הנסיבות אין לחייבו בשיעור שהוא גדול יותר ממזונות הכרחיים, למרות שלכאורה את האשם לשינוי הנסיבות ניתן לתלות בו עצמו?..... 505
	2. תביעה לביטול החיוב במזונות..... 506
	3. בן מרדן..... 507
	4. האם די בהלכת 919/15 להוות שינוי נסיבות המצדיק עיון מחדש בחיוב מוסכם של האב במזונות ילדיו?..... 509